

EKONOMİK GELİŞMELER

Mayıs - 2010

AR-GE MÜDÜRLÜĞÜ

İÇİNDEKİLER	1
GAYRİ SAFİ YURTIÇİ HASILA (GSYH)	2
İSTİHDAM - İŞSİZLİK VE İŞGÜCÜ HAREKETLERİ	2
İTHALAT – İHRACAT VE DIŞ TİCARET AÇIĞI	3
TURİZM GELİRİ ve GİDERİ	4
TÜKETİCİ FİYATLARI ENDEKSİ (TÜFE)	5
ÜRETİCİ FİYAT ENDEKSİ (ÜFE)	5
DÖVİZ KURLARI	6

GRAFİKLER

Grafik 1 : Dış Ticaret Grafiği	4
---	----------

Gayri Safi Yurtiçi Hasıla (GSYH)

- ✚ 2009 yılı dördüncü döneme ilişkin hesaplanan gayri safi yurtiçi hasıla değeri bir önceki yıla göre sabit fiyatlarla % 6.0 artış göstermiştir.
- ✚ Üretim yöntemi ile hesaplanan gayri safi yurtiçi hasıla tahmininde, 2009 yılı dördüncü üç aylık döneminde bir önceki yılın aynı dönemine göre cari fiyatlarla gayri safi yurtiçi hasıla %8.0'lık artışla 251 821 Milyon TL olmuştur.
- ✚ 2009 yılının dördüncü üç aylık döneminde bir önceki yılın aynı dönemine göre sabit fiyatlarla gayri safi yurtiçi hasıla % 6.0'lık artışla 25 699 Milyon TL olmuştur.
- ✚ 2009 yılı gayri safi yurtiçi hasıla değeri cari fiyatlarla %0.4'lük artışla 953 974 Milyon TL, sabit fiyatlarla % 4.7'lik azalışla 97 088 Milyon TL olmuştur.
- ✚ 2009 yılında kişi başına gayri safi yurtiçi hasıla değeri cari fiyatlarla 13 269 TL, ABD doları cinsinden 8 590 Dolar olarak hesaplanmıştır.

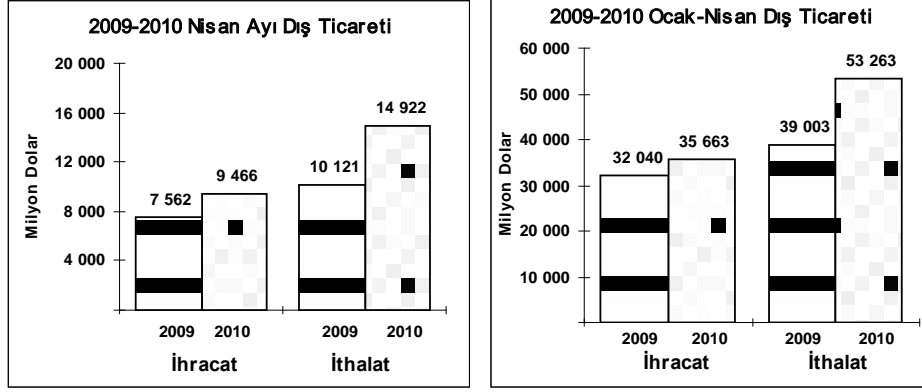
İstihdam – İşsizlik ve İşgücü Hareketleri

- ✚ Şubat 2010 döneminde kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfus geçen yılın aynı dönemine göre 863 bin kişi artmıştır.
- ✚ 2010 yılı Şubat döneminde, Türkiye'de **kurumsal olmayan nüfus** bir önceki yılın aynı dönemine göre 807 bin kişilik bir artış ile 71 milyon 43 bin kişiye, **kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfus** ise 863 bin kişi artarak 52 milyon 223 bin kişiye ulaşmıştır.
- ✚ Şubat 2010 döneminde işgücüne katılma oranı % 47,5'tir.
- ✚ 2010 yılı Şubat döneminde, Türkiye genelinde işgücüne katılma oranı, bir önceki yılın aynı dönemine göre 1,6 puanlık artışla % 47,5 olarak gerçekleşmiştir. Aynı dönemler için yapılan kıyaslamalara göre; erkeklerde işgücüne katılma oranı 0,7 puanlık artışla % 69,8, kadınlarda ise 2,6 puanlık artışla % 26,1'dir.
- ✚ Tarım dışı istihdam 826 bin kişi artmıştır.
- ✚ 2010 yılı Şubat döneminde istihdam edilenlerin sayısı, geçen yılın aynı dönemine göre 1 milyon 488 bin kişi artarak, 21 milyon 267 bin kişiye yükselmiştir. Bu dönemde, tarım sektöründe çalışan sayısı **662 bin kişi**, tarım dışı sektörlerde çalışan sayısı **826 bin kişi artmıştır**.
- ✚ Yaptığı işten ötürü herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşuna kayıtlı olmadan çalışanların oranı, önceki yılın aynı dönemine göre 0,9 puanlık artışla % 41,7 olarak gerçekleşmiştir. Bu dönemde, geçen yılın aynı dönemine göre tarım sektöründe sosyal güvenlikli çalışanların oranı % 83,9'dan % 85,6'ya yükselirken, tarım dışı sektörlerde % 28,6'dan % 28,1'e düşmüştür.
- ✚ **İşsizlik oranı % 14,4'tür.**
- ✚ Şubat 2010 döneminde işgücü dışında olup, daha önce bir işte çalışanların % 20,2'si "tarım", %11,3'ü "sanayi", % 3,4'ü "inşaat", % 19,7'si "hizmetler" sektöründe çalışmış, % 45,4'ü ise 8 yıldan önce işinden ayrılmıştır.

İthalat – İhracat ve Dış Ticaret Açığı

- ✚ Türkiye İstatistik Kurumu ve Gümrük Müsteşarlığı işbirliği ile oluşturulan geçici dış ticaret verilerine göre; 2010 yılı Nisan ayında, 2009 yılının aynı ayına göre ihracat %25,2 artarak 9 466 milyon dolar, ithalat ise %47,4 artarak 14 922 milyon dolar olarak gerçekleşti. Aynı dönemde dış ticaret açığı 2 559 milyondan 5 456 milyona ulaştı.
- ✚ 2009 Nisan ayında %74,7 olan ihracatın ithalatı karşılama oranı, 2010 Nisan ayında %63,4'e geriledi.
- ✚ 2009 Nisan ayında %45,5 olan Avrupa Birliği'nin (AB) ihracattaki payı 2010 Nisan ayında %45,8'e yükseldi. AB'ye yapılan ihracat, 2009 yılının aynı ayına göre %26,1 artarak 4 340 milyon dolar olarak gerçekleşti.
- ✚ 2010 Nisan ayında en fazla ihracat yapılan ülke Almanya oldu. Bu ülkeye yapılan ihracat 2009 Nisan ayına göre %27,8 artarak 924 milyon dolar olurken, Almanya'yı sırasıyla Fransa (534 milyon dolar), İngiltere (531 milyon dolar) ve İtalya (516 milyon dolar) takip etti. İthalatta ise, Rusya Federasyonu ilk sırada yer aldı. Bu ülkeden yapılan ithalat %67,2 artarak 2 034 milyon dolar olarak gerçekleşti. Rusya'yı sırasıyla Almanya (1 355 milyon dolar), Çin (1 251 milyon dolar) ve ABD (978 milyon dolar) izledi.
- ✚ 2010 Nisan ayında fasıllar düzeyinde en büyük ihracat kalemi, "motorlu kara taşıtları, traktör, bisiklet, motosiklet" (1 125 milyon dolar) olurken; bu fasılı, "kazan makine ve cihazlar, aletler ve bunların aksam-parçaları" (805 milyon dolar), "demir-çelik" (735 milyon dolar), "elektrikli makine ve cihazlar, aksam-parçaları" (654 milyon dolar), "örme giyim eşyası ve aksesuarları" (648 milyon dolar) izledi.
- ✚ Nisan ayında; en yüksek ithalatı olan fasıl "mineral yakıtlar ve yağlar" (3 330 milyon dolar) oldu. Bu fasılı; "kazan makine ve cihazlar, aletler ve bunların aksam-parçaları" (1 643 milyon dolar), "demir ve çelik" (1 355 milyon Dolar) " ve "elektrikli makine ve cihazlar ve bunların aksam-parçaları" (1 100 milyon dolar) izledi.

Grafik 1. Dış Ticaret Grafiği

Turizm Geliri ve Gideri

- ✚ Turizm geliri geçen yılın aynı dönemine göre %2,2 azalmıştır.
- ✚ Ocak, Şubat ve Mart aylarından oluşan I. Dönemde turizm geliri, geçen yılın aynı dönemine göre % 2,2 azalarak 2 413 524 810 \$ oldu. Turizm gelirinin 1 737 060 723 \$'ı yabancı ziyaretçilerden, 676 464 087 \$'ı ise yurt dışında ikamet eden vatandaş ziyaretçilerden elde edilmiştir.
- ✚ Ziyaretçiler, seyahatlerini kişisel veya paket tur ile gerçekleştirmektedir. Bu dönemde yapılan harcamaların 2 150 807 753 \$'ını kişisel, 262 717 057 \$'ını ise paket tur oluşturmaktadır.
- ✚ Yabancıların ülkemizde ortalama kalış süresi 9 gece, kişi başı yaptıkları ortalama harcaması ise 559 \$'dır. Yurt dışında ikamet eden vatandaş ziyaretçilerin ülkemizde ortalama kalış süresi 19,5 gece, kişi başı ortalama harcaması ise 1048 \$'dır.
- ✚ Ziyaretçi sayısı geçen yılın aynı dönemine göre %3,2 artmıştır.
- ✚ 2010 yılı I. Dönemde ülkemizden çıkış yapan ziyaretçi sayısı 3 752 720 kişidir. Bunun 3 107 494 kişisini yabancı, 645 226 kişisini ise yurt dışında ikamet eden vatandaşlar oluşturmaktadır.
- ✚ Turizm gideri geçen yılın aynı dönemine göre %10,4 artmıştır.
- ✚ Yurt içinde ikamet edip başka ülkeleri ziyaret eden vatandaşlarımızın harcamalarından oluşan turizm gideri, geçen yılın aynı dönemine göre % 10,4 artarak 989 925 988 \$ olmuştur. Bunun 941 236 894 \$'ı kişisel, 48 689 093 \$'ı ise paket tur harcamalarıdır. Yurt dışını ziyaret eden 1 294 097 vatandaşın kişi başı ortalama harcaması 765 \$'dır.

Tüketici Fiyatları Endeksi (TÜFE)

- ✚ **TÜFE’de aylık değişim %-0,36 olarak gerçekleşmiştir.**
- ✚ 2010 yılı Mayıs ayında 2003 Temel Yıllı Tüketici Fiyatları Endeksi’nde bir önceki aya göre %-0,36 düşüş, bir önceki yılın Aralık ayına göre %4,17, bir önceki yılın aynı ayına göre %9,10 ve on iki aylık ortalamalara göre %7,20 artış gerçekleşmiştir.
- ✚ **Ana harcama grupları itibariyle bir ay önceye göre en yüksek artış %11,16 ile giyim ve ayakkabı grubunda gerçekleşmiştir.** Mayıs ayında endekste yer alan gruplardan çeşitli mal ve hizmetlerde %1,97, lokanta ve otellerde %0,90, eğitimde %0,60, konutta %0,39, ev eşyasında %0,15 artış, alkollü içecekler ve tütünde %-0,01, sağlıkta %-0,02, ulaşımda %-0,03, eğlence ve kültürde %-0,46, haberleşmede %-1,34, gıda ve alkolsüz içeceklerde %-4,38 düşüş gerçekleşmiştir.
- ✚ **Bir önceki yılın aynı ayına göre TÜFE’de en yüksek artış %42,96 ile alkollü içecekler ve tütün grubunda gerçekleşmiştir.** Ulaştırma (%13,79), çeşitli mal ve hizmetler (10,84), lokanta ve oteller (%10,16) artışın yüksek olduğu diğer harcama gruplarıdır.
- ✚ **NUTS2 düzeyinde 26 bölge içinde TÜFE’nin aylık bazda en yüksek artış gösterdiği bölge TR21 (Tekirdağ, Edirne, Kırklareli) (%0,49) olmuştur.** Aralık ayına göre en yüksek artış TRA2 (Ağrı, Kars, Iğdır, Ardahan) (%6,11) bölgesinde, bir önceki yılın aynı ayına göre en yüksek artış TRA2 (Ağrı, Kars, Iğdır, Ardahan) (%11,78) bölgesinde ve on iki aylık ortalamalara göre en yüksek artış TRC2 (Şanlıurfa, Diyarbakır) (%9,24) bölgesinde gerçekleşmiştir.

Üretici Fiyat Endeksi (ÜFE)

- ✚ **ÜFE’de aylık değişim %-1,15 olarak gerçekleşmiştir.**
- ✚ 2010 yılı Mayıs ayında 2003 Temel Yıllı Üretici Fiyatları Endeksi’nde bir önceki aya göre %-1,15 düşüş, bir önceki yılın Aralık ayına göre %5,47, bir önceki yılın aynı ayına göre %9,21 ve on iki aylık ortalamalara göre %3,50 artış gerçekleşmiştir.
- ✚ **Aylık değişim tarım sektöründe %-5,66, sanayi sektöründe %-0,08 olarak gerçekleşmiştir.**
- ✚ Tarım sektörü endeksinde, bir önceki yılın Aralık ayına göre %13,09, bir önceki yılın aynı ayına göre %18,17 ve on iki aylık ortalamalara göre %12,00 artış gerçekleşmiştir. Sanayi sektörü endeksinde ise bir önceki yılın Aralık ayına göre %3,89, bir önceki yılın aynı ayına göre %7,34 ve on iki aylık ortalamalara göre %1,72 artış gerçekleşmiştir.
- ✚ **ÜFE sonuçları sanayinin alt sektörleri bazında değerlendirildiğinde en yüksek aylık artış %5,36 ile ham petrol ve doğalgaz çıkarımı alt sektöründe gerçekleşmiştir.**
- ✚ Sanayinin üç sektöründen madencilik ve taşocakçılığı sektöründe %2,82, elektrik, gaz, su sektöründe %1,13 artış, imalat sanayi sektöründe %-0,31 düşüş gerçekleşmiştir.

01.05.2010 - 31.05.2010 TARİHLERİ ARASI DOLAR VE EURO DÖVİZ KURLARI

DOLAR MAYIS 2010

TARİH	ALİŞ (TL)	SATIŞ (TL)
31.05.2010	1.5650	1.5760
30.05.2010	1.5580	1.5700
29.05.2010	1.5580	1.5700
28.05.2010	1.5550	1.5660
27.05.2010	1.5550	1.5700
26.05.2010	1.5700	1.5830
25.05.2010	1.5860	1.6000
24.05.2010	1.5630	1.5760
23.05.2010	1.5640	1.5770
22.05.2010	1.5640	1.5770
21.05.2010	1.5660	1.5810
20.05.2010	1.5820	1.6000
19.05.2010	1.5600	1.5800
18.05.2010	1.5300	1.5500
17.05.2010	1.5350	1.5500
16.05.2010	1.5270	1.5420
15.05.2010	1.5270	1.5420
14.05.2010	1.5250	1.5400
13.05.2010	1.5100	1.5220
12.05.2010	1.5150	1.5280
11.05.2010	1.5240	1.5360
10.05.2010	1.5100	1.5250
09.05.2010	1.5330	1.5530
08.05.2010	1.5330	1.5530
07.05.2010	1.5430	1.5630
06.05.2010	1.5400	1.5600
05.05.2010	1.5220	1.5340
04.05.2010	1.5000	1.5160
03.05.2010	1.4850	1.4980
02.05.2010	1.4800	1.4900
01.05.2010	1.4800	1.4900

EURO MAYIS 2010

TARİH	ALİŞ (TL)	SATIŞ (TL)
31.05.2010	1.9200	1.9380
30.05.2010	1.9140	1.9320
29.05.2010	1.9140	1.9320
28.05.2010	1.9200	1.9380
27.05.2010	1.9150	1.9340
26.05.2010	1.9200	1.9390
25.05.2010	1.9420	1.9600
24.05.2010	1.9370	1.9530
23.05.2010	1.9640	1.9810
22.05.2010	1.9640	1.9810
21.05.2010	1.9670	1.9870
20.05.2010	1.9550	1.9800
19.05.2010	1.9250	1.9510
18.05.2010	1.9000	1.9170
17.05.2010	1.8960	1.9160
16.05.2010	1.8930	1.9130
15.05.2010	1.8930	1.9130
14.05.2010	1.8950	1.9150
13.05.2010	1.8950	1.9180
12.05.2010	1.9200	1.9420
11.05.2010	1.9400	1.9600
10.05.2010	1.9450	1.9660
09.05.2010	1.9550	1.9800
08.05.2010	1.9550	1.9800
07.05.2010	1.9620	1.9870
06.05.2010	1.9500	1.9800
05.05.2010	1.9570	1.9740
04.05.2010	1.9600	1.9780
03.05.2010	1.9600	1.9760
02.05.2010	1.9690	1.9840
01.05.2010	1.9690	1.9840